

قوانین

تاریخ انتشار ۳۴/۱/۳

وزارت دادگستری

لوائح مشروحه زیر :

- ۱ - لایحه شماره ۳۴۷۷۰ - ۳۳/۹/۶ راجع باصلاح اصول تشکیلات اداری وزارت دادگستری .
  - ۲ - لایحه شماره ۳۴۷۹۸ - ۳۳/۹/۶ راجع بقانون متمم لایحه اصلاح اصول تشکیلات اداری وزارت دادگستری .
  - ۳ - لایحه شماره ۳۴۷۶۸ - ۳۳/۹/۶ راجع بسازمان قضائی کشور .
  - ۴ - لایحه شماره ۳۴۷۶۰ - ۳۳/۹/۶ راجع باصلاح قانون استخدام قضات (باستثناء ماده ۵ لایحه مزبور) .
  - ۵ - لایحه شماره ۳۴۷۸۸ - ۳۳/۹/۶ راجع باصلاح قانون استخدام قضات .
  - ۶ - لایحه شماره ۳۴۷۸۰ - ۳۳/۹/۶ راجع بقانون سازمان اداری پزشکی قانونی وزارت دادگستری .
  - ۷ - لایحه شماره ۳۴۷۶۴ - ۳۳/۹/۶ راجع بقانون سازمان دادرسی انتظامی قضات .
  - ۸ - لایحه شماره ۳۴۷۸۳ - ۳۳/۹/۶ راجع باصلاح ماده ۵۰ قانون تسریع محاکمات .
  - ۹ - لایحه شماره ۳۴۴۷۳ - راجع باصلاح قانون استخدام قضات .
  - ۱۰ - لایحه شماره ۳۴۴۷۷ - راجع باصلاح قانون استخدام قضات .
  - ۱۱ - لایحه شماره ۳۴۴۷۹ - راجع باصلاح قانون استخدام قضات .
- که بموجب قانون الغاء کلیه لوایح مصوبه آقای دکتر مصدق نائیبه از اختیارات در کمیسیونهای مشترک دادگستری و بودجه مجلسین مورد رسیدگی واقع و تماماً بیک قانون تبدیل و بتصویب رسیده است تا اعلام تصمیم نهائی مجلسین قابل اجرا میباشد . اینک تصمیم کمیسیونهای مشترک که در تاریخ ۱۴ اسفند ماه یکهزار و سیصد و سی و سه بتصویب کمیسیونهای مشترک مجلسین رسیده و موقتاً قابل اجرا میباشد ذیلاً ابلاغ میگردد :

لایحه قسمتی از قانون اصول تشکیلات دادگستری و استخدام قضات

فصل اول - سازمان اداری وزارت دادگستری

ماده ۱ - سازمان وزارت دادگستری بچهار اداره تقسیم میشود .

الف - اداره کل امور اداری .

قوانین

- ب - اداره کل امور قضائی .
- ج - اداره کل بازرسی کشور .
- د - اداره کل ثبت اسناد و املاک .

الف - اداره کل امور اداری

ماده ۲ - اداره کل امور اداری تحت نظر مدیر کل امور اداری مرکب از چهار اداره بشرح زیر است .

- ۱ - اداره کارگزینی .
- ۲ - اداره حسابداری .
- ۳ - اداره دفتر وزارتی .
- ۴ - اداره پزشکی قانونی .

۱ - وظایف اداره کارگزینی بشرح زیر است :

اول - مراقبت در تکمیل تشکیلات قضائی و اداری مطابق بودجه و تهیه احکام انتخاب و انتظار خدمت و سرخصی و تغییر و تبدیل مأمورین در حدود قوانین و مقررات عمومی .

دوم - استخدام کارمندان جدید قضائی و اداری و مأمورین ابلاغ و اجرا و مستخدمین جزء و اداره کردن مسابقات و امتحانات .

سوم - رسیدگی بامور مربوطه به ترفیع و بازنشستگی و سوابق خدمت .

چهارم - ترتیب محاکمات اداری و نظارت در حضور و غیاب کارمندان قضائی و اداری و بازرسی اداری دادگاهها و دادرها و سایر دوائر تابعه بوسیله بازسان اداری .

پنجم - تنظیم امور دفتر و بایگانی .

۲ - وظایف اداره حسابداری رسیدگی بامور ذیل است

اول - اعتبارات و بودجه (مصارف - تنظیم بودجه و دفتر تشکیلات - حقوق مرکز و شهرستانها) .

دوم - درآمد و هزینه (حساب پرداخت - تحویل خانه - حوالجات - صدور اسناد و تسویسه لیستها فروش تمبر - حساب سپرده ها) .

سوم - ممیزی (تطبیق و رسیدگی درآمد بصورت حسابها - تهیه حساب ماهیانه) .

چهارم - کارپردازی (خرید و تهیه لوازم - اموال - انبارها) .

پنجم - انتظامات (نگهداری - نظافت و سرایداری - تأسیسات برق - تلفن - حرارت مرکزی و بهداشت و رانندگان) .

ششم - نگاهداری حساب محجورین و اموال بلاصاحب و بلاوارث .

هفتم - تنظیم امور دفتر بایگانی .

قوانین

۳- وظایف اداره دفتر وزارتی بشرح ذیل است

- اول - تهیه نامه های وزارتی - ثبت و ارسال مراسلات.
- دوم - تنظیم امور محرمانه و رمز.
- سوم - تنظیم امور دفتر و بایگانی.
- چهارم - تنظیم بایگانی راكد.

۴- وظایف اداره پزشکی قانونی

ماده ۳ - اداره پزشکی قانونی تحت نظر وزارت دادگستری و تعلیمات قضائی دادستان شهرستان اداره میشود. و بتعداد لازم پزشک و پزشکیار و کارمند دفتری خواهد داشت.

ماده ۴ - اداره پزشکی قانونی دارای تالار تشریح و آزمایشگاه زهر شناسی و آسیت شناسی و آزمایشگاه تشخیص دارو و مواد غذایی فسد و سایر لوازم فنی خواهد بود.

ماده ۵ - وظایف اداره پزشکی قانونی و طرز کار و شرایط انتخاب و استخدام پزشکان قانونی طبق آئین نامه ایست که وزارت دادگستری تهیه کرده و بموقع اجرا میگذارد.

ب - اداره کل امور قضائی

ماده ۶ - اداره کل امور قضائی تحت نظر مدیر کل امور قضائی و مرکب از ۳ اداره بشرح ذیل است.

۱ - اداره حقوقی.

۲ - اداره فنی.

۳ - اداره آمار و رویه قضائی.

۶- وظایف اداره حقوقی بشرح ذیل است

اول - اظهار نظر در مورد استعلامات قضائی.

دوم - امور قضائی بین المللی (استرداد - تعاون قضائی - قراردادهای قضائی جمع آوری قوانین و مقایسه و ترجمه و نشر آنها - تهیه طرحهای قانونی).

سوم - تنظیم امور دفتر و بایگانی.

۴- وظایف اداره فنی رسیدگی بامور ذیل است :

اول - امور مترجمین و کارشناسان.

دوم - امور کتابخانه و نشریات.

سوم - عفو و بخشودگی.

چهارم - تنظیم امور دفتر و بایگانی.

۳- وظایف اداره آمار و رویه قضائی بشرح ذیل است :

اول - جمع آوری آمار و سجل کیفری.

دوم - تدوین رویه قضائی.

سوم - تنظیم امور دفتر و بایگانی.

ج - اداره کل بازرسی کشور

ماده ۷ - بمنظور استحضار دولت از اوضاع و احوال عمومی کشور وتأمین حسن جریان امور ادارات ودوائر دولتی وبازرسی نسبت بطرز رفتار مستخدمین ومأمورین دولتی اعم از کشوری و لشگری و قضائی و همچنین شهرداریها و بنگاههای عمومی که تمام یا قسمتی از سرمایه آنها متعلق بدولت است وهمچنین رسیدگی یشکایات مردم از ادارات و دوائر دولتی و بنگاهها و دادگستریها اداره ای در وزارت دادگستری بنام اداره کل بازرسی کشور تحت ریاست وزیر دادگستری تشکیل میشود.

ماده ۸ - وزیر دادگستری از بین کارمندان قضائی دادگستری یکنفر را که

لااقل دارای رتبه ۹ قضائی باشد ومحکومیت بالاتر از درجه ۳ نداشته باشد بسمت مدیر کل بازرسی کشور تعیین خواهد کرد.

ماده ۹ - اداره کل بازرسی کشور مشتمل بر دو قسمت است :

۱ - قسمت رسیدگی بشکایات و گزارشها.

۲ - قسمت بازرسی دادگستریها و وزارتخانه ها و کلیه ادارات دولتی اعم از کشوری و لشگری.

ماده ۱۰ - اداره بازرسی کل کشور بتعداد لازم بازرسی قضائی که خدمت آنها در این مأموریت نیز قضائی محسوب میشود وباندازه لزوم اعضای دقتی خواهد داشت.

ماده ۱۱ - اداره کل بازرسی کشور میتواند بکلیه مأمورین قضائی و اداری وزارت دادگستری و همچنین سایر ادارات اعم از لشگری و کشوری نمایندگی بازرسی بدهد و در اینصورت نمایندگان مزبور طبق تعلیمات اداره کل بازرسی کشور باید انجام وظیفه نمایند.

ماده ۱۲ - هیأت هایی که برای بازرسی انتخاب میشوند در صورتی که ضرورت ایجاب نماید میتوانند کارمندان اداری را موقتاً از کار برکنار نمایند رئیس هیأت که همیشه کارمند قضائی است میتواند از اختیارات دادستان درموضوع مورد رسیدگی استفاده نماید ولی بازداشت اشخاص بوسیله مقامات صلاحیت دار صورت خواهد گرفت. رتبه بازرسان این هیئتها نباید از رتبه ۹ قضائی یا اداری یا درجه سرتیپی کمتر باشد.

تبصره - کارمندان قضائی اداره کل بازرسی کشور نیز میتوانند درموضوع مورد رسیدگی از اختیارات دادستان استفاده نمایند.

ماده ۱۳ - طرز اجرای بازرسی و وظایف اداره کل بازرسی کشور بموجب آئین نامه ای خواهد بود که وزارت دادگستری تهیه و بتصویب هیأت وزیران خواهد رسانید

قوانین

د - اداره کل ثبت اسناد و املاک

ماده ۱۴ - اداره کل ثبت اسناد و املاک تحت نظر مدیر کل ثبت و وظایف آن طبق قوانین و مقررات مربوط می باشد.

فصل دوم - سازمان قضائی

ماده ۱۵ - سازمان قضائی دادگستری از حیث تعداد دادگاههای استان و شهرستان و بخش همان است که در سال ۱۳۳۰ وجود داشته و در آتی کم یا زیاد نمودن تعداد دادگاهها بنا به پیشنهاد وزارت دادگستری و تصویب شورای عالی ممکن خواهد بود. تبصره - دیوان کشور دارای ۱۲ شعبه خواهد بود و در صورت لزوم با تصویب شورای عالی دادگستری ممکن است عده شعب را کم یا زیاد نمود.

ماده ۱۶ - شورای عالی تشکیل میشود از رئیس و دادستان دیوان کشور و چهار نفر از رؤسای شعب دیوان کشور که هیأت عمومی دیوان مزبور برای مخفی برای مدت دو سال انتخاب خواهد نمود و رئیس کل دادگاه استان مرکز - مدیر کل اداری و وزارت دادگستری سمت دبیری این هیأت را خواهد داشت هیأت عمومی دیوان عالی کشور دو نفر از مستشاران دیوان مزبور را نیز با رأی مخفی بسمت کارمند معاون انتخاب میکند که بجای عضو غائب در جلسه شرکت نمایند.

ماده ۱۷ - تبدیل شغل یا محل مأموریت قضائی محاکم یا تبدیل پایه اداری بقضائی از نظر صلاحیت پیشنهاد شورای عالی و تصویب دادگاه عالی انتظامی بعمل می آید. تبصره - وزارت دادگستری با پیشنهاد شورای عالی و تصویب دادگاه عالی انتظامی میتواند پایه اداری لیسانسیه های دانشکده های حقوق و معقول و مقول و فارغ التحصیلان کلاسهای قضائی را که در سال ۱۳۳۰ در آن وزارتخانه مشغول خدمت بوده اند با رعایت سنین خدمت آنها و مدت های مقرر برای ترفیع در قانون استخدام قضات مصوب ۱۳۱۵ بپایه قضائی تبدیل نمایند مشروط بر اینکه پایه ای که بر اثر تبدیل بآنها داده میشود از پایه ۸ قضائی تجاوز نکند.

ماده ۱۸ - انتخاب کلیه قضات محاکم و کارمندان قضائی و تعیین عده محاکم در هر حوزه و تغییر مقر دادگاه ها و قبول مستخدمین جدید قضائی با رعایت مقررات قانون تصویب شورای عالی خواهد بود.

تبصره ۱ - مواد ۱۷ و ۱۸ فقط شامل حکام محاکم قضائست و سایر اعضاء دادگستری از قبیل بازپرس و دادستان و دادیار مشمول مواد مذکور نیستند.

تبصره ۲ - تغییر دادستان کل منوط پیشنهاد وزیر دادگستری و تصویب شورای عالی است شورای عالی بدون حضور دادستان کل موضوع را مطرح و رأی خواهد داد.

ماده ۱۹ - وزیر دادگستری میتواند در جلسات شورای عالی حاضر شود و در مذاکرات شرکت نماید و پیشنهاد های مقتضی بدهد ولی در رأی شرکت نمیکند و نیز میتواند

قوانین

در مواردی که لازم بداند شورا را دعوت و نظر مشورتی آن را نسبت به امور مربوط به دادگستری بخواهد .

ماده ۲۰ - برای تشکیل شورا حضور حداقل پنج نفر از اعضای آن لازم است تصمیماتی که با اکثریت چهار نفر اتخاذ میشود معتبر خواهد بود .

ماده ۲۱ - در هر موقع که شورا عالی از سوء شهرت یا رفتار و اعمال منافی حیثیت و شئون قضائی و یا انحرافات سیاسی مضره کارمندی اطلاع حاصل نمود موضوع را رسیدگی نموده مراتب را با اظهار نظر خود فوراً برای تعقیب به دادگاه عالی انتظامی میفرستد .

تبصره - در مورد این ماده شورا عالی رأساً یا بتقاضای وزیر دادگستری میتواند رای بتعلیق کارمند قضائی از خدمت تا صدور حکم قطعی دادگاه عالی انتظامی بدهد .

ماده ۲۲ - شورا عالی میتواند بپیشنهاد وزارت دادگستری تغییر محل خدمت قضائی را که در دادگاه عالی انتظامی محکوم میشوند تصویب نماید .

ماده ۲۳ - در صورتیکه وزارت دادگستری مقتضی بداند میتواند بتصویب شورا عالی مقرر دادگاهها را تعیین یا آنرا بطور سیار قرار دهد .

ماده ۲۴ - وزارت دادگستری میتواند نظر شورا عالی را نسبت بقضاتی که بدون عذر بوجه سرخدمت حاضر نشوند بخواهد در صورتیکه شورای عالی غیبت آنهارا مقرون بدلیل ندانست مراتب را به دادگاه عالی انتظامی اعلام خواهد نمود و دادگاه خارج از نوبت رسیدگی مینماید . مجازات متخلف در این مورد از درجه ۳ بالا خواهد بود وزارت دادگستری بتصویب شورا عالی میتواند بجای آنها متصدی دیگر انتخاب نماید و در صورتیکه عضو متخلف شغلی را که وزارت دادگسترت باو رجوع مینماید قبول نکند بیکار خواهد ماند و حقوقی دریافت نخواهد داشت .

ماده ۲۵ - رئیس عالی دیوان کشور از بین رؤسای شعب که لااقل سه سال در سمت مزبور انجام وظیفه کرده باشد با رأی مخفی هیأت عمومی و با حضور لااقل سه ربع اعضاء حاضر در تهران با اکثریت آراء انتخاب میشود این جلسه با حضور وزیر دادگستری تشکیل خواهد شد . رؤسای شعب و مستشاران و معاون اول دادستان کل و دادیاران دیوان عالی کشور از این بعد با انتخاب شورا عالی و تصویب وزارت دادگستری تعیین میشوند . رئیس شعبه دیوان عالی کشور و معاون اول دادستان کل از قضاتی انتخاب میشوند که لااقل پنج سال در دیوان مزبور انجام وظیفه کرده باشند شورا عالی در موقع انتخاب هر یک از اشخاص مذکور سوابق قضائی و استعداد و حسن اداره و مشاغل را که عهده دار بوده اند مورد توجه قرار خواهد داد .

ماده ۲۶ - مستشاران و دادیاران دیوان کشور از میان کارمندان قضائی که ریاست دادگاه استان یا شعبه آن یا ریاست دادسرای استان را تصدی نموده باشند انتخاب خواهند گردید .

ماده ۲۷ - دادگاه عالی انتظامی تشکیل میشود از یک نفر رئیس که دارای پایه

قوانین

۱۱ قضائی و چهار عضو دیگر که حداقل دارای پایه ۱۰ قضائی باشند و مدت خدمت آنان در این سمت تا موقعی است که بسن تقاعد قانونی برسند .

ماده ۲۸ - دادگاه تجدید نظر انتظامی تشکیل میشود از پنج نفر . یک نفر از اعضاء دادگاه بدوی که بقید قرعه از بین خود انتخاب مینمایند و چهار نفر از رؤسای شعب و مستشاران دیوانعالی کشور بانتخاب هیأت عمومی دیوان مزبور با رأی مخفی برای مدت دو سال .

ماده ۲۹ - رئیس و اعضاء دادگاه انتظامی و تجدید نظر باید حائز شرایط زیر باشند :

۱ - داشتن ۲۰ سال سابقه خدمت قضائی که لااقل نصف مدت مزبور را در دیوان کشور یا بعنوان ریاست کل دادگاه استان انجام وظیفه کرده باشند .

۲ - عدم محکومیت انتظامی بالاتر از درجه ۳ .

ماده ۳۰ - ماده (۵۰) قانون تسریع محاکمات ملغی و ماده ذیل بجای آن تصویب میشود :

در صورتی که از هیأت دادگاه عالی انتظامی یک یا دو نفر اعم از رئیس یا عضو غائب و یا قانوناً ممنوع از مداخله باشند و همچنین در مواقعی که دادگاه تا دو نفر کسر سازمانی حاصل کند برای تکمیل دادگاه از بین رؤساء و مستشاران حاضر دیوانعالی کشور عده لازم بقرعه انتخاب میگردد . استقراع در شعبه اول دیوانعالی کشور بعمل میآید و از بین اشخاصی خواهد بود که حائز شرایط عضویت مذکور در ماده ۲۹ این قانون باشد .

ماده ۳۱ - دادگاه عالی انتظامی علاوه بروظائفی که بعهده آن محول بوده مکلف است در هر مورد که وزارت دادگستری یا شورایعالی تقاضا نماید بجهت اخلاقی و اعمال و رفتار منافی با حیثیت و شئون قضائی و سوء شهرت کارمندان قضائی رسیدگی کند و در صورتیکه جهات مزبور را محرز و صحیح تشخیص دهد صلاحیت قضائی را از آنها سلب و پایه آنها را باداری تبدیل نماید .

ماده ۳۲ - احکام دادگاه عالی انتظامی در مورد محکومیت های درجه یک و دو و سه قطعی است .